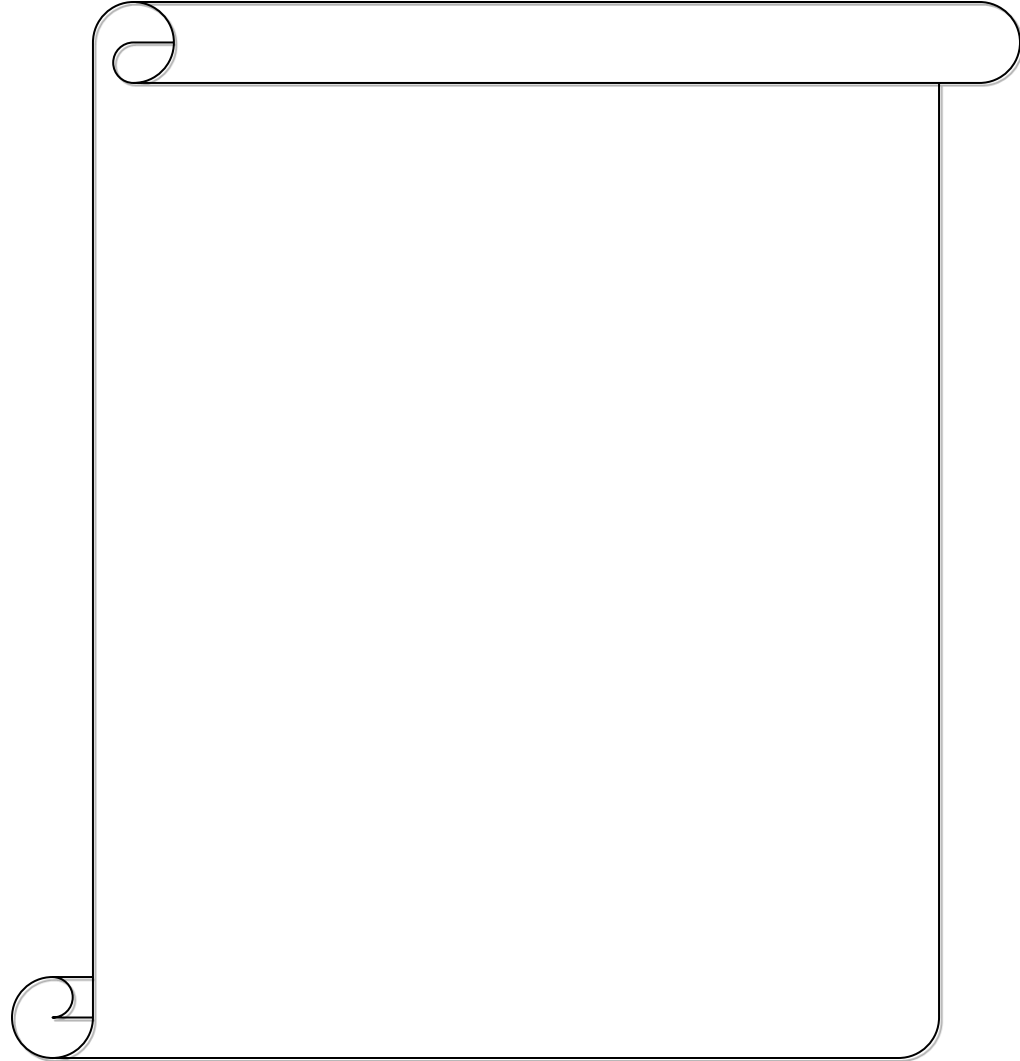

Λυσία, Ὑπέρ Μαντιθέου Λόγος Ρητορικός

Επιμέλεια- Παρουσίαση
Βασιλική Σταθάκη

Η Ρητορική Τέχνη

- Φυσική ρητορεία
- Πότε χαρακτηρίζουμε κάποιον ρήτορα;
- Σε ποιους χώρους τον συναντάμε;
- Ποιον ρήτορα έχεις στο μυαλό σου από την αρχαιότητα, την ιστορία ή το σήμερα, το περιβάλλον σου κοντινό ή μακρινό;
- Ποιος/οί παράγοντας/ες νομίζεις ότι επηρεάζει/ουν τη ρητορική δεινότητα (ικανότητα);

Ρητορική Τέχνη

- Συστηματική Ρητορεία
- Ποιες προϋποθέσεις θεωρείς απαραίτητες για να γίνει κάποιος καλός ρήτορας;
- Ποια καθημερινά γεγονότα θεωρείς ότι βοηθούν την ανάπτυξη της ρητορικής; (ανφρ. κάποια εμπειρία σου)
- Διάβασε και συζήτησε τις εντυπώσεις σου από το κωμικογράφημα σ. 11 του βιβλίου σου για τον Κόρακα και τον Τ(ε)ισία από τις Συνακούσες τους πρώτους συστηματικούς δασκάλους της ρητορικής.

Η Ρητορεία συνδέθηκε με το κίνημα των σοφιστών

- Γιατί νομίζεις ότι η Ρητορική άνθισε στην Αθήνα;
- Οι σοφιστές υποστήριζαν πως για όλα τα πράγματα πρέπει να αμφιβάλλουμε. Πώς νομίζεις ότι σχετίζεται η άποψή τους με τη ρητορική τέχνη;
- Ένας από τους δασκάλους της Ρητορικής στην Αθήνα ήταν ο Γοργίας ο Λεοντίνος από τη Σικελία που υποστήριξε ότι υπάρχουν δυο απόψεις εξίσου αληθινές για κάθε ζήτημα. Ποια είναι η γνώμη σου;

Δείγματα ρητορείας & ρητορικής τέχνης

Τα πρώτα **δείγματα ρητορείας** τα συναντούμε στα ομηρικά έπη, όταν π.χ. μιλά ο γερο-Νέστορας

Ο Κόρακας και ο Τισίας δίδαξαν πρώτοι τη συστηματική ρητορική. Μάλιστα παρουσίασαν τα **εικότα** δηλ. τα αληθοφανή επιχειρήματά τους, που παρουσίαζαν ως αλήθειες.

Τι ήταν ο **Κανόνας**;

Με ποιο τρόπο κατάφερνε να γοητεύσει ο **Γοργίας** ο Λεοντίνος το ακροατήριο του στην Αθήνα;

Τα πρώτα **δείγματα ρητορικής** γνώσης και διδασκαλίας τα συναντούμε πάλι στην **Ιλιάδα**, όταν ο Αντήνορας περιγράφει πώς μιλούσαν ο Μενέλαος και ο Οδυσσέας στην πρώτη πρεσβεία των Αχαιών στην Τροία (Γ 212-24), και ακόμα όταν ο παιδαγωγός του Αχιλλέα, ο Φοίνικας, ισχυρίζεται πως είχε εντολή να τον «διδάξει» όχι μόνο να πολεμά, αλλά και «να μιλεί στη σύναξη» (Ι 443)

Κριτική της Ρητορικής Τέχνης

- Ο Πλάτωνας ασκεί κριτική στη ρητορική, γιατί συσκοτίζει την αλήθεια, αφού οι σοφιστές υποστήριζαν πως με τη ρητορική μπορείς να παρουσιάσεις «το καλό κακό και το κακό καλό». Και πιο συγκεκριμένα
 - Δεν ασχολείται με την αλήθεια αλλά παρουσιάζει ως πειστικό το **συμφέρον**
 - Η ρητορική εξυπηρετεί τη **δημαγωγία** (πολιτική παραπλάνηση), το **λαϊκισμό** (ψεύτικες υποσχέσεις) και τη **στρεψοδικία** (διαστροφή του δικαίου)
 - Δεν έχει αντικείμενο ούτε μέθοδο, άρα δεν είναι επιστήμη. Επομένως ο ρήτορας (έστω κι αθέλητα) **εξαπατά**

Κριτική της Ρητορικής Τέχνης

- Αντίθετα με τον Πλάτωνα, ο Ισοκράτης υπερασπίζεται τη ρητορική, διότι
 - *Μπορεί να εκπαιδεύσει μέσα από την πείρα της πραγματικότητας*
 - *Προσφέρει καλλιέργεια*
 - *Προετοιμάζει ανθρώπους της δράσης*
 - *Δεν είναι μεν επιστήμη αλλά είναι φιλοσοφία*
- Νομίζεις ότι η ρητορική ωφελεί ή όχι; Τεκμηρίωσε την απάντησή σου όποια κι αν είναι.

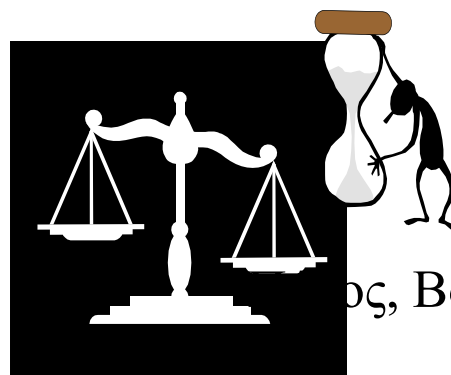
Είδη ρητορικών λόγων

- Συμβουλευτικοί

(πολιτικοί λόγοι που εκφωνούνται στην εκκλησία του δήμου)

- Δικανικοί

λόγοι που εκφωνούνται στα δικαστήρια, Άρειος Πάρος, Βουλή ή Εκκλησία του Δήμου

- Επιδεικτικοί

λόγοι που εκφωνούνται σε γιορτές για να εγκωμιάσουν ή να επικρίνουν πρόσωπα & πράγματα

Πού εκφωνούνταν οι ρητορικοί λόγοι;

- Στη Εκκλησία του Δήμου όπου μετέχουν οι ελεύθεροι, γνήσιοι Αθηναίοι πολίτες
 - Όπου παίρνονται σοβαρές αποφάσεις, πχ. κήρυξη πολέμου, ψήφιση νόμων
 - Συνεδρίαζε 40 φορές το χρόνο στη Πνύκα,α αλλά και την Αγορά ή το θέατρο του Διονύσου
- Στον Άρειο Πάγο, το αρχαιότερο δικαστήριο της Αθήνας
- Στη Βουλή
- Στην Ηλιαία, το σημαντικότερο δικαστήριο της Αθήνας, όπου αποφάσιζαν οι Ένορκοι (γνήσιοι Αθηναίοι, άνω των 30 ετών σε ομάδες των 201ή 401ή 501)

Μέρη του Ρητορικού Λόγου

Προοίμι ο όπου ο ρήτορας,

- Ενημερώνει
- Εκθέτει το θέμα ώστε να εξασφαλίσει την εύνοια και την προσοχή (κάποιες φορές ακολουθεί η πρόθεσις)

Διήγησις όπου ο ρήτορας

- Εκθέτει στοιχεία του με σαφήνεια και αποτελεσματικότητα

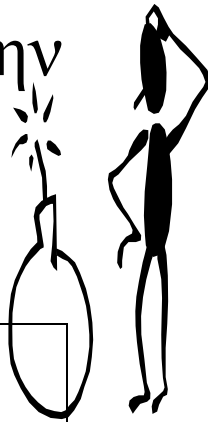
Πίστις όπου ο ρήτορας εκθέτει

- Αποδείξεις
 - Άτεχνες = τα αντικειμενικά πειστήρια
 - Έντεχνες = όσα επινοεί
 1. Ενθυμήματα (στηρίζονται σε «κοινούς τόπους», είναι πιθανά μόνο)
 2. Παραδείγματα (ιστορικά ή πλαστά)
 3. Γνώμες (γενικόλογες αλήθειες, είναι μόνο πιθανές)
 4. Ήθη (στηρίζεται στην ηθοποιία και επηρεάζει το ακροατήριο)
 5. Πάθη (ο ρήτορας προσπαθεί να συγκινήσει το ακροατήριο)

Επίλογος όπου ο ρήτορας υπενθυμίζει

Δια της ανάμνησης τα βασικά σημεία του λόγου οπότε και να αποσπάσει την ευνοϊκή απόφαση του δικαστηρίου / ακροατηρίου

Όταν ο Μαντίθεος εκλέχτηκε βουλευτής δέχτηκε την κατηγορία ότι είχε υπηρετήσει στο ιππικό των τριάκοντα με κίνδυνο να χάσει το αξίωμά του

- Τι επιχειρήματα νομίζεις ότι μπορούσε να επιστρατεύσει στη Βουλή, όπου απολογούνταν, ο Μ για να αντιμετωπίσει την κατηγορία και κερδίσει την εύνοια των βουλευτών;

- ..
- ..
- ..
- ..
- ..
- ..

